Openbaar Zaaknummer: Z/23/141511

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Begroting 2024 Wijchen

Datum: 10 oktober 2023

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. De integrale Programmabegroting 2024 vast te stellen, waarmee u:
   a) Instemt met de structurele mutaties uit tabel 2 van het hoofdstuk Meerjarenramingen uit het onderdeel "Financiële begroting";
   b) Instemt met de incidentele mutaties uit tabel 3 van het hoofdstuk Meerjarenramingen uit het onderdeel "Financiële begroting";
   c) Instemt met het toevoegen / onttrekken aan de Algemene reserve van de, in het meerjarenperspectief opgenomen jaarsaldi, conform tabel 5 van het hoofdstuk Meerjarenramingen uit het onderdeel "Financiële begroting";
   d) Instemt met de investeringen 2024, inclusief het voorstel van kredietverlening conform bijlage 2;
   e) Instemt met de onderhoudsplanning vastgoed 2024, conform bijlage 3;
   f) Instemt met de mutaties in het boekwerk "Reserves en Voorzieningen begroting 2024";
   g) Akkoord gaat met de begrotingswijziging van de WDW en geen zienswijze hierop uitbrengt;
   h) De verhoging van de toeristenbelasting vanaf 2024 voortzet, conform eerdere besluitvorming en voor festivals een apart tarief gaat heffen;
   i) Instemt met het instellen van de bestemmingsreserve calamiteiten maatschappelijke accommodaties;
   j) Akkoord gaat met het opheffen van de volgende niet meer in gebruik zijnde reserves:
      - Bestemmingsreserve buurtbus;
      - Bestemmingsreserve toerisme;
      - Bestemmingsreserve fiscale aangelegenheden;
      - Egalisatiereserve afvalstoffenheffing;
      - Egalisatiereserve rioolheffing;
      - Egalisatiereserve Corona.

Aanleiding
Voor u ligt de Programmabegroting 2024. We bieden de begroting aan in één integraal boekwerk, met een specificatie voor de meerjarige dotaties en onttrekkingen in "Reserves en voorzieningen 2024.

Met voorliggende begroting mag worden geconcludeerd dat zowel het structurele perspectief, als de reserves en voorzieningen op orde zijn. Daarmee ligt er een solide en gezonde financiële basis om ook de komende jaren te kunnen blijven investeren in onze samenleving. Onzeker is nog wel het structurele perspectief vanaf 2026, omdat het rijk vooralsnog vasthoudt aan een verlaging van 3 miljard in de hoogte van het gemeentefonds. Om financieel gezond te blijven, trekken we samen op met de VNG

richting het Rijk om het ravijn in de algemene uitkering te dichten. Tegelijkertijd werken we richting de Perspectiefnota 2024 besparingsrichtingen uit, zodat uw raad tijdig keuzes kan maken als dat nodig is.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit
06-07-2023	Perspectiefnota 2023 Wijchen
10-11-2022	Begroting 2023 Wijchen

Gewenst resultaat
Het realiseren van een sluitende meerjarenbegroting 2024-2027. Door het vaststellen van deze begroting geeft de Raad de kaders aan het college voor de uitvoering van de activiteiten in 2024.

Argumenten
1.1 De gemeente moet een sluitende begroting vaststellen om in aanmerking te blijven komen van het repressief toezicht door de provincie (lichtste vorm).
Ook al presenteren we, vanwege de onzekerheid over de structurele hoogte van de algemene uitkering, in 2026 een negatief structureel saldo. De aangeboden begroting voldoet aan de norm van de provincie. De eerste twee jaarschijven van het meerjarenperspectief zijn structureel en reëel sluitend. Er is enkel een taakstelling opgenomen voor de opgelegde bezuiniging op de jeugdzorg vanaf 2024 (oplopend naar € 511 miljoen landelijk). Het rijk heeft echter aangegeven hiervoor aan de lat te staan, waardoor het risico voor Wijchen beperkt is.

1.2 De lastendruk voor de inwoner blijft relatief laag.
Voor de begroting 2024 verhogen we de OZB met een reguliere index. De voorlopige tarieven voor afval en riool stijgen vanwege hogere kosten elektra, DAR, personeel en kosten voor het opleggen van de belastingen. Per saldo schatten we de lastenstijging in op 6%. Hiermee blijven we één van de goedkopere gemeenten in de regio.

1.3 De septembercirculaire maakt integraal onderdeel uit van de begroting.
Op Prinsjesdag is de septembercirculaire verschenen. We hebben de aanpassingen op het gemeentefonds en bijbehorende taakmutaties verwerkt in deze begroting. In het programma Bestuur en ondersteuning (0-f) geven we hier een nadere toelichting op.

1f.1 De risicoreserve voor grote projecten is waarschijnlijk in 2023 al nodig en de algemene reserve voorziet ruimschoots in de voeding van € 10 miljoen.
We hebben een aantal grote projecten in het meerjarenperspectief in de vorm van kapitaallasten opgenomen. Daarnaast hebben we het uitgangspunt minimaal budgetneutraal uit te komen voor bouwgrondexploitaties. De prijsontwikkelingen zetten die kaders onder druk. Bij de begroting 2023 had de raad besloten voor de jaarschijven 2024 en 2025 twee maal € 5 miljoen op te nemen, om de risicoreserve te voeden. We zijn inmiddels met de voorbereidingen op verschillende projecten zoals Tussen Kasteel en Wijchen Meer, Hart van Zuid en Kraanvogel een stap verder. We verwachten op korte termijn al een voorstel t.a.v. TKWM te brengen, waar we de risicoreserve voor willen aanspreken. Daarom stellen we voor de risicoreserve vanuit de algemene reserve te voeden in 2023.

1g.1 De formatie uitbreidingen zorgen mede voor het in standhouden en uitbreiden van het gewenste kwaliteitsniveau en de benodigde capaciteit van de WDW.
De voorgestelde personeelsuitbreidingen uit de begrotingswijziging van de WDW vinden grotendeels hun oorsprong in het Integraal plan. Op basis van dit plan zijn incidentele budgetten beschikbaar gesteld voor onder andere een subsidiecoördinator en inkoop. Het bestuur van de WDW heeft de evaluatie van deze plannen beoordeeld en heeft besloten om een deel van de incidentele gelden structureel beschikbaar te stellen en voor een deel een taakstelling op te nemen voor de WDW. Voor deze taakstelling is er voor de overbruggingsperiode incidenteel geld gevraagd aan de deelnemende gemeenten. In de paragraaf bedrijfsvoering is de begrotingswijziging nader toegelicht.

1h.1 We zien geen aanleiding om de beoogde verhoging uit de nota "verhoging toeristenbelasting" te annuleren.
Om meer opbrengsten te genereren is bij de begroting 2020 ingezet om de toeristenbelasting met ingang van 2021 te verhogen. De toeristenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel, zo ook bekrachtigd in de raad van 21 oktober 2021.
We hebben geconstateerd dat de eerste verhoging vanaf 2022 geen invloed heeft gehad op het aantal overnachtingen. De beoogde verhoging nemen we daarom nu definitief op in deze begroting.

1h.2 Wij vinden het tarief van € 2,00 passend voor overnachtingen bij festivals.
Het reguliere tarief bedraagt € 2,00, maar voor kampeerders en vaste standplaatsen geldt het tarief van € 1,00. Campings zitten in een ander segment dan hotels en B&B's. Daarnaast verblijft een consument op een camping mogelijk voor een aanzienlijk langere tijd dan in een hotel. Vanuit die optiek vinden we het ook passend om overnachtingen bij festivals voor het hoge tarief van € 2,00 aan te slaan. Ook ter vergoeding van de extra werkzaamheden die hiermee gemoeid gaan.

1i.1 Ons maatschappelijk vastgoed behoort tot de sociale basisinfrastructuur.
We vinden dat dorpshuizen, wijkcentra en MFA's essentiële voorzieningen zijn voor onze sociale- sportieve en culturele basisinfrastructuur. We willen de beherende organisaties met liquiditeitsproblemen direct helpen. Ook met het oog op een toekomstbestendige sociale infrastructuur. Ons maatschappelijk vastgoed is noodzakelijk voor de realisatie van uw beleidsdoelen. We hebben daarom bijgevoegde lijst vastgesteld met essentiële organisaties voor de sociale basisinfrastructuur. De energietarieven zijn het afgelopen voorjaar gedaald. Toch kan een accommodatie vast zitten aan een doorlopend contract dat gesloten is in een periode dat de tarieven torenhoog waren.

1j.1 De bestemmingsreserves zijn leeg en kunnen vervallen.
Daarbij stellen we voor om het restant van de coronareserve per 31-12-2023 vrij te laten vallen in de algemene reserve. In de zomer hebben we een inventarisatie gedaan van huidige en toekomstige te verwachten kosten. In 2023 zetten we nog middelen in voor onder andere cultuur en economie, maar vanaf 2024 zien we geen rechtstreeks aan corona gerelateerde kosten.
De bestemmingsreserve fiscale aangelegenheden laten we vervallen. Deze reserve bestond nog als risicoreserve voor fiscale afrekeningen. Dit nemen we nu op in de risicoparagraaf, waarmee het bedrag kan vrijvallen in de algemene reserve.
De egalisatiereserves afval en riool komen te vervallen i.v.m. gewijzigde BBV richtlijnen. Exploitatieresultaten werden in het verleden verrekend via deze reserves in de jaarrekening. Vanaf heden loopt dat via voorzieningen in dit kader.
De overige reserves, waarvan we voorstellen ze op te heffen, zijn al volledig ingezet en daarmee overbodig.

Tegenargumenten en risico's
1.1 Vanaf 2026 is de begroting niet structureel sluitend.
We presenteren een meerjarenbegroting die voor 2024 en 2025 ruim sluitend is. Vanaf zien we 2026 een tekort op de structurele begroting. Dat heeft alles te maken met de hoogte van de algemene uitkering. Op totaalniveau daalt de algemene uitkering met € 3 miljard. Voor Wijchen betekent dit een daling van ruim € 4 miljoen ten opzichte van 2025, waar je met stijgende prijzen eerder een stijging zou verwachten van € 2 miljoen.

1.2 We zien ook onzekerheden.
Zoals vaker benoemd zijn de structurele middelen vanuit het gemeentefonds onzeker. Ook de onrust in de wereld, waardoor we meer vluchtelingen en asielzoekers opvangen is een onzekere factor. Daarnaast zien we nog steeds een krappe arbeidsmarkt, problemen bij levering van materialen, steeds complexer wordende opgaven en problematiek. Ook is moeilijk te voorspellen waar de stijging van prijzen eindigt, maar met de kennis van nu nemen we voldoende maatregelen om dit op te kunnen vangen. Dit werkt ook door bij onze gesubsidieerde instellingen en gemeenschappelijke regelingen, waar wij financieel voor aan de lat staan.
Ook zien we onzekerheden en uitdagingen om de begroting vanaf 2026 weer sluitend te krijgen. Om financieel gezond te blijven, trekken we samen op met de VNG om het ravijn in de algemene uitkering te dichten. Tegelijkertijd werken we richting de Perspectiefnota 2024 besparingsrichtingen uit, zodat uw raad tijdig keuzes kan maken als dat nodig is. Zo kunnen we verder blijven werken aan de toekomst van Wijchen.

Financiële gevolgen

In onderstaande tabel presenteren we de het begrotingsresultaat, uitgesplitst in structureel en incidenteel.

	2024	**2025**	**2026**	**2027**
Structureel perspectief	2.056	4.284	-2.434	-1.551
Incidenteel perspectief	-2.122	-477	-217	-70
Incidenteel perspectief bouwgrond	0	262	1.093	749
Totaal Programmabegroting 2024	**-66**	**4.069**	**-1.558**	**-872**

Communicatie
Na vaststelling van de begroting sturen wij de begroting naar de Provincie ter toetsing.

Inwonersparticipatie
N.v.t.

Uitvoering of Vervolgstappen
Na besluitvorming op 9 november, sturen we de stukken aan de provincie, uiterlijk voor 15 november. In december 2022 volgt de definitieve vaststelling van de tarieven en leges voor 2024.

Geheimhouding:
N.v.t.